

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Edukasyon sa Pagpapakatao

Unang Markahan – Modyul 6:
**TALENTO MO, TUKLASIN, KILALANIN AT
PAUNLARIN**
(Linggo: Ikaanim)

Edukasyong Pagpapakatao – Ikapitong Baitang
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan –Modyul 6: TALENTO MO, TUKLASIN, KILALANIN AT PAUNLARIN!

Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Janice M. Sandigan

Editor: Venus V. Mañoza

Tagasuri: Lorna R. Renacia, Hana Lou G. Gabay, Ana Melisa T. Venido,
Macrina K. Villaluz

Tagaguhit:

Tagalapat: Venus V. Mañoza

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V

Fay C. Luarez, TM, Ed.D., Ph.D.

Nilita L. Ragay Ed. D.

Adolf P. Aguilar

Rosela R. Abiera

Maricel S. Rasid

Elmar L. Cabrera

Donre B. Mira

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Ang Kahalagahan ng Mabuting Pagpapasya sa Uri ng Buhay.

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa araling Ang Kahalagahan ng Mabuting Pagpapasya sa Uri ng Buhay.

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa. Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

Napatutunayan na ang pagtuklas at pagpapaunlad ng mga angking talento at kakayahan ay mahalaga sapagkat ang mga ito ay mga kaloob na kung pauunlarin ay makahuhubog ng sarili tungo sa pagkakaroon ng tiwala sa sarili, paglampas sa mga kahinaan, pagtupad ng mga tungkulin, at paglilingkod sa pamayanan.

(EsP7PS-Id2.3)

Naisasagawa ang mga gawaing angkop sa pagpapaunlad ng mga sariling mga talent at kakayahan.

(EsP7PS-Id 2.4)

Mga Layunin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan at pag-unawa:

Kaalaman: Natutukoy kung anong Multiple Intelligences ang akma sa sarili:

Saykomotor: Nakagagawa ng collage ukol sa pagpapaunlad ng talento at kakayahan; at

Apektiv: Nahuhubog ang sarili sa pamamagitan ng patuloy na pagtuklas at pagpapaunlad sa talento at kakayahan.

Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang mga aytem sa bawat bilang. Piliin ang pinakaangkop na sagot at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Ano ang talento?
  - A. espesyal na kakayahan o kagalingan sa isang bagay
  - B. kakayahang minana sa mga magulang
  - C. pambihirang kakayahan
  - D. kakayahang namana sa kapaligiran
2. May talinong mabilis matuto sa pamamagitan ng paningin at pag-aayos ng ideya?
  - A. visual/ spatial
  - B. verbal/linguistic
  - C. mathematical/Logical
  - D. musical/Rhythmic
3. Mahalagang teorya ni DR. Howard Gardner
  - A. Intelligences
  - B. Multiple choices
  - C. Multiple Intelligences
  - D. IQ test
4. Ito ay talino sa pagkilala sa pagkakaugnay ng lahat sa daigdig.
  - A. Naturalist
  - B. Existentialist
  - C. Interpersonal
  - D. Intrapersonal
5. Ito ang talino sa interaksyon o pakikipag-uganayan sa ibang tao. Ito ang kakayahan na makipagtulungan at makiisa sa isang pangkat.
  - A. Naturalist
  - B. Existentialist
  - C. Interpersonal
  - D. Intrapersonal
6. Ito ang talino sa pag-uuri, pagpapangkat at pagbabahagdan. Madali niyang makilala ang mumunti mang kaibahan sa kahulugan (definition).
  - A. Naturalist
  - B. Existentialist
  - C. Interpersonal
  - D. Intrapersonal
7. Ang taong may ganitong talino ay natututo sa pamamagitan ng mga kongkretong karanasan o interaksyon sa kapaligiran.
  - A. visual/ spatial
  - B. verbal/linguistic
  - C. Bodily/ Kinesthetic
  - D. musical/Rhythmic
8. Alin dito ang hindi kasama sa pangkat?
  - A. musicians
  - B. composer
  - C. singers
  - D. engineer
9. Ang mga taong ito ay may talino sa pagbigkas o pagsulat ng salita.
  - A. editor
  - B. town-planner
  - C. poets
  - D. manananggol

10. Mataas ang tinatawag na muscle memory ng mga taong may ganitong talino.
- A. visual/ spatial
  - B. verbal/linguistic
  - C. Bodily/ Kinesthetic
  - D. musical/Rhythmic

Balikan

. Lahat ng tao dito sa mundo ay may natatanging mga kaloob, talento, at kakayahan na ibinigay sa atin ng Panginoong Maykapal. Noong isinilang tayo, taglay na natin ang mga kaloob, talento, at kakayahang ito.

Bawat isa sa atin ay may taglay at natatanging talento. Ngunit bihira o ni wala man lang isa sa atin ang nagkakaroon ng marami o higit pa sa isang talento. Halimbawa, si propetang Moises ay isang dakilang pinuno, ngunit kinailangan niya si Aaron, na kanyang kapatid, upang tumulong bilang tagapagsalita. Ang ilan sa atin ay mga pinunong tulad ni Moises o mabuting tagapagsalitang tulad ni Aaron. Ang ilan sa atin ay magaling sumayaw o magaling tumugtog ng instrumento. Ang iba ay maaaring mahusay sa isports o nakagagawa nang mahusay sa imbensiya ang kanilang mga kamay. Ang iba pang talentong maaaring nasa sa atin ay ang pag-unawa sa iba, pagtitiyaga, pagkamasayahin, o ang kakayahang turuan ang iba.

Natuklasan o alam mo ba ang taglay mong talento?

Tuklasin

Panuto: Multiple Intelligences (MI) Survey Form (McKenzie, 1999) sa ibaba. Kopyahin sa kuwaderno ang kalakip na sagutang papel. Dito mo isulat ang iyong sagot sa bawat aytem ng MI Survey Form.

Multiple Intelligences Survey Form (Copyright 1999 Walter McKenzie)

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pangungusap. Isulat ang bilang 1 hanggang 90 sa bandang kaliwa ng iyong kuwaderno sa Edukasyon sa Pagpapakatao. Gabay ang legend sa ibaba, isulat sa sagutang papel ang bilang na naglalarawan sa iyong sarili. Maging t apat sa iyong sagot sa bawat bilang. Huwag kang mahihiya kung (0) Hindi o (1)Bihira ang sagot mo sa ilang bilang.

Unang Bahagi. Sagutan ang sumusunod na aytem ayon sa kaangkupan sa iyo. Isulat ang bilang ng kaukulang pagpipilian.

Legend: 0 – Hindi   1 - Bihira   2 - Paminsan-minsan
                             3 - Madalas   4 - Palagi

1. Pinananatili kong malinis at maayos ang aking mga gamit.
2. Nasisiyahan akong magbasa ng iba't ibang babasahin.
3. Nakabubuo ako ng ideya sa pamamagitan ng isip.
4. Madali akong makasunod sa mga patterns.
5. Nasisiyahan akong gumawa ng mga bagay sa pamamagitan ng aking mga kamay.
6. Natututo ako nang lubos kapag nakikipag-ugnayan ako sa iba.
7. May kamalayan ako sa aking mga paniniwala o pagpapahalagang moral.
8. Nasisiyahan akong pagsama-samahin ang mga bagay batay sa kanilang pagkakatulad.
9. Malaki ang naitutulong sa akin kung ang mga panuto ay isa-isang ipaliliwanag.
10. Malaki ang naitutulong sa aking memorya at pang-unawa kung inililista ang mahahalagang bagay.
11. Nasisiyahan akong mag-ayos ng silid.
12. Nabibigyang-pansin ko ang tunog at ingay.
13. Mahirap para sa akin ang umupo nang matagal sa loob ng mahabang oras.
14. Mas masaya ako kapag maraming kasama.
15. Higit na natututo ako kapag malapit sa aking damdamin ang isang asignatura.
16. Mahalaga sa akin ang mga isyung ekolohikal o pangkapaligiran.
17. Madali para sa akin ang lumutas ng mga suliranin.
18. Nakikipag-ugnayan ako sa aking mga kaibigan sa pamamagitan ng sulat, email, texting (cellphone), telepono at mga social network sites.
19. Nasisiyahan akong gumamit ng iba't ibang uri ng pamamaraang pansining.
20. Madali para sa akin ang sumunod sa wastong galaw.
21. Gusto ko ang mga larong panlabas (outdoor games).

22. Higit na marami akong natututuhan sa pangkatang pag-aaral.
23. Ang pagiging patas (fair) ay mahalaga para sa akin.
24. Ang klasipikasyon o pag-uuri ay nakatutulong upang maunawaan ko ang mga bagong datos.
25. Madali akong mainis sa mga taong burara.
26. Ang mga word puzzles ay nakalilibang.
27. Nag-eeenjoy ako sa lahat ng uri ng mga “entertainment media”.
28. Nasisiyahan ako sa paglikha ng musika.
29. Hilig ko ang pagsasayaw.
30. Mas natututo ako kung may kahalagahan sa akin ang isang asignatura.
31. Madalas akong maging pinuno ng pangkat sa aming mga magkakaibigan o magkakaklase.
32. Nasisiyahan ako sa paggawa sa hardin.
33. Madali sa akin ng paglutas ng mga suliranin.
34. Ang pagsulat ay nakatutulong sa akin upang matandaan at maintindihan ang itinuturo ng guro.
35. Ang mga tsart, graphs, at mga talahanayan ay nakatutulong sa akin upang maunawaan at maipaliwanag ang mga datos.
36. Nasisiyahan ako sa mga tula.
37. Para sa akin, ang pagpapakita at pagpaparanas ay mas mainam kaysa sa pagpapaliwanag lamang.
38. Mahalaga sa akin ang pagiging parehas.
39. Mas mahalaga sa akin ang pakikipag-uganayan kaysa sa pag-iisip. 40. Naniniwala akong mahalaga ang pangangalaga sa ating mga parke at pambansang pasyalan.
41. Masaya ang lumutas ng mga “logic puzzles”.
42. Hindi ako nagpapabaya sa pakikipag-uganayan sa aking mga kaibigan sa sulat, e-mail, o text.
43. Ang music video ay mas nakapagpapaigting ng aking interes sa isang kanta.
44. Natatandaan ko ang mga bagay kapag nilalagyan ko ito ng ritmo. 45. Ang

paggawa ng mga bagay na likhang sining ay nakalilibang at nakapagpapalipas ng oras.

46. Nakasisiya ang mga talk show sa radyo at telebisyon.
47. Ang paggawa nang nag-iisa ay produktibo rin na tulad ng pangkatang gawain.
48. Mahalaga sa buhay ko ang mga hayop.
49. Hindi ako makapagsisimulang gumawa ng takdang-aralin hangga't hindi nasasagot ang aking mga tanong.
50. Nasisiyahan akong gumawa ng liham.
51. Nagdudulot sa akin nang labis na kasiyahan ang mga three dimensional puzzle.
52. Mahirap mag-isip habang nanonood ng telebisyon o nakikinig ng radyo.
53. Ang pagpapahayag sa pamamagitan ng sayaw ay magandang ipakita sa publiko.
54. Ako ay team player.
55. Mahalagang malaman ko kung bakit kailangan kong gawin ang isang bagay bago ko ito gawin.
56. May pamaraan ng pagreresiklo sa aming bahay.
57. Nakatutulong sa akin ang pagpapalano upang magtagumpay sa isang gawain.
58. Nasisiyahan akong maglaro ng mga salita tulad ng puns, anagrams at spoonerisms.
59. Ang mga music video ay gumigising ng kaisipan.
60. Nasisiyahan akong pakinggan ang iba't ibang uri ng musika.
61. Nais kong magtrabaho na gamit ang iba't ibang kasangkapan.
62. Hindi ko nais magtrabaho nang nag-iisa.
63. Kapag naniniwala ako sa isang bagay, ibinibigay ko nang buong- buo ang aking isip at lakas.
64. Nasisiyahan akong mag-aral ng Biology, Botany at Zoology.
65. Kasiya-siya para sa akin ang magtrabaho gamit ang computer.
66. Interesado akong matutuhan ang mga hiram na salita.
67. Naaalala ko ang mga bagay kung ilalarawan ko ito sa aking isip.

68. Ang mga musical ay higit na nakagaganyak kaysa mga drama.
69. Aktibo ang aking pamamaraan ng pamumuhay.
70. Masaya ang paglahok sa mga gawiang extra-curricular.
71. Nais kong makilahok sa mga gawaing tumutulong sa kapwa.
72. Mahabang oras ang ginugugol ko sa labas ng bahay.
73. Kailangang may kabuluhan ang isang bagay o gawain upang magkaroon ako ng kasiyahan dito.
74. Nais kong makilahok sa mga debate at pagsasalita sa harap ng publiko.
75. Mahusay akong bumasa ng mga mapa at plano.
76. Madali para sa akin na makaalaala ng letra o liriko ng awitin.
77. Higit akong natututo kung ako mismo ang gagawa.
78. Binibigyang-pansin ko ang mga isyung panlipunan.
79. Handa akong magreklamo o lumagda ng petisyon upang iwasto ang isang kamalian.
80. Nasisiyahan akong magtrabaho sa lugar na maraming halaman.
81. Mahalaga na alam ko ang bahaging ginagampanan ko sa kabuuan ng isang bagay.
82. Nasisiyahan akong talakayin ang mga makabuluhang tanong tungkol sa buhay.
83. Mahalaga sa akin ang relihiyon.
84. Nasisiyahan akong magmasid ng mga likhang-sining.
85. Mahalaga sa akin ang pagninilay at pagpapahinga.
86. Nais ko ang maglakbay sa mga lugar na nakapagbibigay ng inspirasyon.
87. Nasisiyahan akong magbasa ng isinulat ng mga kilalang pilosopo.
88. Mas madali para sa akin ang matuto kung nakikita ko kung paano ito inilalapat sa buhay.
89. Nakamamanghang isipin na sa daigdig ay may iba pang nilikhang may angking talino.
90. Mahalaga sa akin na madama na ako ay kaugnay ng mga tao, ideya, at mga paniniwala.

Multiple Intelligences Survey Form (Copyright 1999 Walter McKenzie)

<i>Sagutang Papel</i>											
<i>Pangalan</i> _____ <i>Kasarian</i> _____ <i>Edad</i> _____											
Bilang	Palagi (4)	Madalas (3)	Paminsan- minsang (2)	Bihira (1)	Hindi (0)	Bilang	Palagi (4)	Madalas (3)	Paminsan- minsang (2)	Bihira (1)	Hindi (0)
1						41					
2						42					
3						43					
4						44					
5						45					
6						46					
7						47					
8						48					
9						49					
10						50					
11						51					
12						52					
13						53					
14						54					
15						55					
16						56					
17						57					
18						58					
19						59					
20						60					
Bilang	Palagi (4)	Madalas (3)	Paminsan- minsang (2)	Bihira (1)	Hindi (0)	Bilang	Palagi (4)	Madalas (3)	Paminsan- minsang (2)	Bihira (1)	Hindi (0)
21						61					
22						62					
23						63					
24						64					
25						65					
26						66					
27						67					
28						68					
29						69					
30						70					
31						71					
32						72					
33						73					
34						74					
35						75					
36						76					
37						77					
38						78					
39						79					
40						80					

Ikalawang Bahagi. Ngayon, ilipat mo ang iyong sagot sa angkop na kahon sa ibaba.

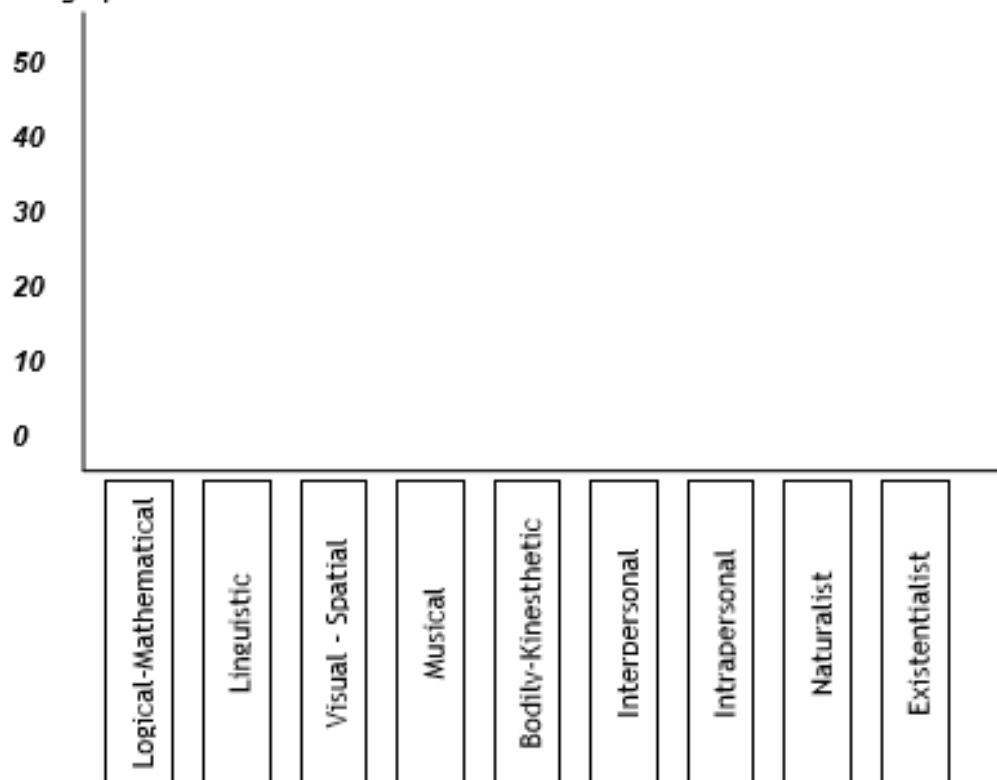
Logical/ Mathematical	1	9	17	25	33	41	49	57	65	73
Linguistic	2	10	18	26	34	42	50	58	66	74
Spatial	3	11	19	27	35	43	51	59	67	75
Musical	4	12	20	28	36	44	52	60	68	76
Bodily- kinesthetic	5	13	21	29	36	44	53	61	69	77
Intrapersonal	6	14	22	30	37	45	54	62	70	78
Interpersonal	7	15	23	31	38	46	55	63	71	79
Naturalist	8	16	24	32	39	47	56	64	72	80
Existentialist	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Pagkatapos nito ay kunin ang kabuuang bilang ng iyong sagot sa bawat hanay at isulat sa espasyo sa dulo.

Halimbawa: Logical Mathematical: $2 + 3 + 2 + 3 + 3 + 2 + 3 + 2 + 4 + 2 = 26$

Ikatlong Bahagi.

Isulat mo ngayon ang kabuuang bilang na nakuha mo sa bawat kategorya sa bar graph sa ibaba.

Iskor: _____

Ang Multiple Intelligence survey na ito ni Mc Kenzie ay batay sa teorya ni Howard Gardner. Upang lubos mong maunawaan ang kahulugan ng iyong mga naging marka, dapat mong malaman ang kahulugan ng bawat kategorya, talino o talento na sinusukat nito. Habang ipinagpapatuloy ang pagbabasa sa modyul na ito ay mauunawaan mo kung ano ang implikasyon ng pagkuha mo ng mataas at mababang marka mula sa gawain. Ngayon, balikan mo ang kabuuang resulta ng iyong mga sagot sa Multiple Intelligence Survey Form.

Sagutin ang sumusunod na tanong sa iyong kuwaderno:

1. Batay sa resulta, ano ang natuklasan mo tungkol sa iyong sarili at naayon ba ito sa iyong inaasahang mangyari sa iyong buhay?
2. Bakit mahalaga na malaman mo ang iyong mga taglay na kakayahan at talento?
3. Nasiyahan kaba sa iyong mga natuklasan sa iyong natatanging kakayahan?

**PAGTUKLAS AT PAGPAPAUNLAD SA MGA
ANGKING TALENTO AT KAKAYAHAN AT
PAGLAMPAS SA MGA KAHINAAN**

Suriin

Madalas sinasabi ng mga sikolohista na ang talento ay may kinalaman sa genetics o mga pambihirang katangiang minana sa magulang. Ang kakayahan naman ay likas o tinataglay ng tao dahil na rin sa kaniyang intellect o kakayahang mag-isip. Sa gayon, ang kahusayan sa isang larangan ay ayon sa kaniyang kakayahang intelektuwal. Si Brian Green, isang atleta, ay isa sa mga naniniwala sa teoryang ito. Gayunpaman, ayon sa kaniya ang pagtutuong nang marami sa talento sa halip na sa kakayahan ay isang hadlang tungo sa pagtatagumpay. Ayon sa kaniya mas mahalagang bigyan ng tuon ang kakayahang magsanay araw-araw at magkaroon ng komitment sa

“Ang pagtutuong nang marami sa talento sa halip na sa kakayahan ay isang hadlang tungo sa pagtatagumpay.” Brian Green

“Ang obra ay nasa bato mula pa sa simula, kailangan lamang ukitin ang labis na bahagi nito.” pagpapahusay sa taglay na talento. Ang mga bagay na ito ay higit na kaugnay ng kakayahang intelektuwal kaysa talento. Ang kakayahang intelektuwal ay nasusukat sa pamamagitan ng mga pamantayang pagsusulit. Ayon sa kaniya, mahirap sukatin ang talento, madalas nasasabi lamang nating may talento ang isang tao batay sa nasaksihan natin o naitalang tagumpay nito. Mahalaga sa isang atleta

ang pagpapaunlad ng kakayahan kung kayat mahalaga na malaman niya ang kaniyang pagmumulan (baseline) sa kaniyang gagawing pagsasanay, upang maabot ang kanyang nais na marating. Sa kaniyang aklat na 7 Habits of Highly Effective Teens, napakaganda ng ibinahagi ni Sean Covey tungkol sa pagtuklas ng talento. Ayon sa kaniya, bawat tao ay may talento at kakayahan. Kadalasan nga lamang ang nabibigyan natin ng pansin ay yaong mga makaaagaw atensiyon tulad ng mala anghel na pag-awit o ang makapigil hiningang pag-ikot pataas ng isang siklista. Maraming mga kakayahan na bagamat di napapansin ay mahalaga tulad ng kakayahang patawanin ang iba, kakayahang makinig, gumuhit, magsulat ng tula, maging mapagbigay, mapagpatawad o maging kaibig-ibig sa iba. Walang takdang panahon ang pagusbong ng talento. Ang bawat tao ay may kani-kaniyang panahon ng pagsibol, lalo na ang mga tinedyer. Ang iba ay ang tinatawag na late bloomer. Kaya hindi dapat ikasira ng loob ang sa tingin natin ay napakasimple nating mga kakayahan. Iyong tandaan, espesyal ka, dahil ikaw ay likha ng Diyos.

Isang napakahalagang teorya ang binuo ni dr. Howard Gardner noong 1983, ang teorya ng Multiple Intelligence. Ayon sa teoryang ito, ang mas angkop na tanong ay “Ano ang iyong talino” at hindi, “Gaano ka katalino?” ayon kay Gardner, bagama’t lahat ay may angking likas na kakayahan, iba’t-iba ang mgatalinoo talent. Ang mga ito ay:

1. Visual Spatial
2. Verbal/ Linguistic
3. Mathematical/Logical
4. Bodily/Kinesthetic
5. Musical or Rhythmic
6. Intrapersonal
7. Interpersonal
8. Existentialist
9. Naturalist

1. Visual or Spatial- Ang mga taong may talinong visual/spatial ay mabilis matuto sa pamamagitan ng paningin at mag-ayos ng mga ideya.

2. Verbal/Linguistic- Ito ay ang talino sa pagbigkas o pagsulat ng salita.

3. Matematikal/ Logical- Taglay ng taong may talino nito ay mabilis ang pagkakatatuto sa pamamagitan ng pangangatwiran at paglutas ng suliranin (problem solving).

4. Bodily/ Kinesthetic- Ang taong may ganitong talino ay natututo sa pamamagitan ng mga kongkretong karanasan o interaksyon sa kapaligiran.

5. Musical/Rhythmic- Ang taong nagtataglay ng talinong ito ay natututo sa pamamagitan ng pag-uulit, ritmo, o musika.

6. Intrapersonal- Sa talinong ito natututo, ang tao sa pamamagitan ng damdamin, halaga, at pananaw.

7. Interpersonal- Ito ang talino sa interaksyon o pakikipag-uganayan sa ibang tao.

8. Naturalist- ito ang talino sa pag-uuri, pagpapangkat at pagbabahagdan.

9. Existentialist- ito ay talino sapagkilala sa pagkakaugnay ng lahat sa daigdig

Pagyamanin

Panuto: Isulat sa sagutang papel ang mga sagot sa sumusunod na tanong.

1. May talento ba ang bawat tao at magkapareho ba ito? Ipaliwanag
2. May kahalagahan ba ang pagtuklas at pagpapaunlad ng ating talino at kakayahan?

Isaisip

Panuto: Gumawa ng isang pagninilay kung ano ang mga natutukoy na talento, kakayahan gamit ang Multiple Intelligences Survey Form ni Walter Mckenzie at ang mga aspeto ng sarili kung saan kulang tayo ng tiwala sa sarili at nakikilala ang mga paraan kung paano lalampasan ang mga ito.

Ang natutunan ko _____

Naunawaan ko _____

Maisasabuhay ko _____

Isagawa

Panuto: Gumupit ng mga larawan sa mga taong matagumpay sa mga larangang ginagamitan ng talento o talino at nagiging matagumpay sa kabila ng mga kahinaan nila sa nasabing talino. (Gawin ito sa short bondpaper). Sumulat ng maikling paglalarawan sa bawat isa.

Rubric sa Pagbuo ng Larawan/Collage

Pamantayan	1	2	3	Markang Nakuha
Pagkamalikhain	Hindi naging malikhain sa pagbuo ng collage.	Naging malikhain sa pagbuo ng collage	Lubusang nagpamalas ng pagiging malikahain sa pagbuo ng collage.	
Kaangkupan sa paksa	Hindi angkop ang nabuong collage.	Angkop ang ilang (kalahati) bahagi ng collage.	Lubusang napakaangkop ng nabuong collage.	
Presentasyon	Hindi naging malinaw ang intensyon o detalyeng ipinahayag ng collage.	Naging malinaw ang intension o detalyeng ipinahahayag ng collage.	Lubusang malinaw ang intension o detalyeng ipinahahayag ng collage.	
Mensahe	Hindi angkop ang mensaheng ipinahahatid ng collage.	Angkop ang mensaheng ipinahahatid ng collage.	Lubusang angkop na angkop ang mensahe ng collage.	
Kalinisan at kaayusan	Di malinis at maayos ang pagkakabuo ng collage.	Naging malinis at maayos ang pagkakabuo ng collage.	Lubusang napakalinis at maayos ang pagkakaguhit ng collage.	
			Kabuuang Puntos	

Tayahin

Panuto: Basahin ang The Parable of Talents at sagutin ang mga kasunod na tanong

The Parable of the Talents

MATTHEW 25

n.d. <https://ebible.com>

¹⁴ Sapagka't tulad sa isang tao, na nang paroroon sa ibang lupain, ay tinawag ang kaniyang sariling mga alipin, at ipinamahala sa kanila ang kaniyang mga pag-aari. ¹⁵ At ang isa'y binigyan niya ng limang talento, ang isa'y dalawa, at ang isa'y isa; sa bawa't isa'y ayon sa kanikaniyang kaya; at siya'y yumaon sa kaniyang paglalakbay. ¹⁶ Ang tumanggap ng limang talento pagdaka'y yumaon at ipinangalakal niya ang mga yaon, at siya'y nakinabang ng lima pang talento. ¹⁷ Sa gayon ding paraan ang tumanggap ng dalawa ay nakinabang ng ibang dalawa pa. ¹⁸ Datapuwa't ang tumanggap ng isa ay yumaon at humukay sa lupa, at itinago ang salapi ng kaniyang panginoon. ¹⁹ Pagkatapos nga ng mahabang panahon, ay dumating ang panginoon ng mga aliping yaon, at nakipaghusay sa kanila. ²⁰ At ang tumanggap ng limang talento ay lumapit at nagdala ng lima pang talento, na nagsasabi, Panginoon, binigyan mo ako ng limang talento: narito, ako'y nakinabang ng lima pang talento. ²¹ Sinabi sa kaniya ng kaniyang panginoon, Mabuting gawa, mabuti at tapat na alipin: nagtapat ka sa kakaunting bagay, pamamahalaing kita sa maraming bagay; pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. ²² At lumapit naman ang tumanggap ng dalawang talento at sinabi, Panginoon, binigyan mo ako ng dalawang talento: narito, ako'y nakinabang ng dalawa pang talento. ²³ Sinabi sa kaniya ng kaniyang panginoon, Mabuting gawa, mabuti at tapat na alipin: nagtapat ka sa kakaunting bagay, pamamahalaing kita sa maraming bagay; pumasok ka sa kagalakan ng iyong panginoon. ²⁴ At lumapit naman ang tumanggap ng isang talento at sinabi, Panginoon, nakikilala kita na ikaw ay taong mapagmatigas, na gumagapas ka doon sa hindi mo hinasikan, at nagaani ka doon sa hindi mo sinabugan; ²⁵ At ako'y natakot, at ako'y yumaon at aking itinago sa lupa ang talento mo: narito, nasa iyo ang iyong sarili. ²⁶ Datapuwa't sumagot ang kaniyang panginoon at sinabi sa kaniya, Ikaw na aliping masama at tamad, nalalaman mong ako'y gumagapas sa hindi ko hinasikan, at nagaani doon sa hindi ko sinabugan; ²⁷ Gayon pala'y ibinigay mo sana ang aking salapi sa nagsisipangalakal ng salapi, at nang sa aking pagdating ay tinanggap ko sana ang ganang akin pati ng pakinabang. ²⁸ Alisin nga ninyo sa kaniya ang talento, at ibigay ninyo sa may sangpung talento. ²⁹ Sapagka't ang bawa't mayroon ay bibigyan, at siya'y magkakaroon ng sagana: nguni't ang wala, pati pa nang nasa kaniya ay aalisin sa kaniya. ³⁰ At ang aliping walang kabuluhan ay inyong itapon sa kadiliman sa labas: diyan na nga ang pagtangis at ang pagngangalit ng mga ngipin.

1. Anong mahalagang aral tungkol sa talento ang ipinahayag sa parable of talents?
2. Katulad mo ba ang katulong na ito na di ginagamit ang biyayang talento na ipinagkaloob ng Diyos?

Karagdagang Gawain

Tsart ng mga Kakayahan (Chart of Abilities)

Pangalan: _____ Petsa: _____ Kasarian: _____
Edad: _____ Antas: _____

Panuto: Punan ang unang hanay ng mga asignaturang iyong pinag-aaralan ngayon. Lagyan ng tsek (/) ang mga kakayahan na sa iyong palagay ay nakatutulong sa pag-aaral nang mahusay. Iguhit ang ♥ kung sa iyong palagay ay taglay mo ang katangian para sa asignaturang may pinakamataas na marka sa ikalawang hanay. Ang unang asignatura ay ibinigay bilang halimbawa, maari ito naguhin ayon sa iyong kakayahan.

Asignatura (Subject)	Mataas Na Marka (♥)	Pagsasalita upang mapa- kinggan ng iba	Pagsulat upang maunawaan ng iba	Mahusay sa bilang o pagtutuos	Nakapagla- larawan sa isipan
1. Filipino	♥		/		
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
Kakayahan/ Kabuuhan					

Susi sa Pagwawasto

Subukin	1. a	6. a
	2. a	7. c
	3. c	8. d
	4. b	9. d
	5. c	10. c

Sanggunian

Dy, Manuel Jr., Leaño, Gayola, Sheryll, Marivic, Brizuela, Mary Jean, Querijero, Ellanore. 2013. *Edukasyon sa Pagpapakatao-ika-Pitong Baitang Kagamitan ng Mag-aaral.* . Pasig City: Kagawaran ng Edukasyon.

n.d. <https://ebible.com/tagalog/section/1663>. Accessed February 18, 2022.
<https://ebible.com>.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net

